

Mats Åstrand
Utredare
mats.astrand@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Avgiftsfri kollektivtrafik

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 2017-09-06 om utredning av avgiftsfri kollektivtrafik som ska omfatta följande alternativ:

1. Avgiftsfri kollektivtrafik för 70 år och äldre.
2. Avgiftsfri kollektivtrafik för 70 år och äldre under lågtrafik.
3. Avgiftsfri kollektivtrafik för 75 år och äldre.
4. Avgiftsfri kollektivtrafik för 75 år och äldre under lågtrafik.

Utredningen ska även omfatta avgiftsfri kollektivtrafik för alla medborgare under lågtrafik.

Lågtrafik inom kollektivtrafiken är vardagar kl. 9-14 respektive efter kl. 18 samt lördag och söndag.

Avgiftsfri kollektivtrafik gäller resor inom Trelleborgs kommun. Avgiftsfritt på Pågatågen blir därför inte aktuellt.

Avgiftsfri kollektivtrafik omfattar personer folkbokförda i Trelleborgs kommun.

Utredningen ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast i februari 2018.

Beredning

Skånetrafiken skriver avtal med berörd kommun om avgiftsfri kollektivtrafik som oftast löper på 3 år men det är upp till kommunen att bestämma.

Kommunen skickar en lista till Skånetrafiken med de kunder som är berättigade att få ett kort därefter hanterar Skånetrafiken utskicket av kortet till kunden. Priset är 20 kr per år/kort och kort, 10 000 kr i uppstart (engångssumma) samt en kostnad på 300 för varje uppladdning som kommunen gör, vilket oftast sker en gång i månaden.

Fakturering sker en gång per kvartal och det sker i en klumpsumma.

Ordinarie pris per resa är 25 kr men kommunen får 30 % rabatt vilket ger ett pris på 17,50 kr per resa. Kortet gäller enbart inom kommunen.

Av de kunder som erhåller ett seniorekort är det ca 40 % som reser på sitt kort.

Dessa kunder åker i genomsnitt 75 resor per år och kort.

Skånetrafiken kan i nuläget inte erbjuda avtal om avgiftsfritt för alla. Man håller på att bygga en företagsportal inom det nya biljettsystemet där det i framtiden kommer finnas nya möjligheter för bland annat kommuner och organisationer att köpa in och administrera erbjudanden för sina kommuninvånare.

Befolkningsantal och utveckling under tio år

Trelleborgs kommun hade i början av 2018 7 475 invånare som är 70 år eller äldre varav 4 772 invånare är 75 år eller äldre.

Antalet äldre kommuninvånare beräknas öka under kommande år. Antalet 70 år och äldre förväntas öka med 11 procent på fem år och med 19 procent på tio år. Motsvarande för 75 år och äldre är 20 respektive 34 procent.

Kostnader

Om avgiftsfri kollektivtrafik införs från årsskiftet 2018/2019 beräknas kostnaden för de två åldersalternativen under 2019 respektive 2022 enligt nedan.

Skånetrafiken anger att det görs i genomsnitt 75 resor per kort. Om korten endast gäller under lågtrafik (vardagar kl. 9-14 och efter kl.18 samt helger) bedöms antalet resor minska med cirka 10 procent.

Kostnad i tkr	70 år och äldre		75 år och äldre	
	2019	2022	2019	2022
Engångsavgift	10		10	
Kortavgift	150	160	100	111
Uppladdningsavgift	4	4	4	4
Reskostnader	3 830	3 940	2 420	2 620
Reskostnader, lågtrafik	3 450	3 550	2 180	2 360
Totalt	4 000	4 100	2 500	2 700
Totalt, lågtrafik	3 600	3 700	2 300	2 500

Avgångstiden avgör om en resa sker under lågtrafik.

Fördelen med avgiftsfritt enbart under lågtrafik är att styra resandet till tider då färre reser med kollektivtrafik och därmed få ett jämnare utnyttjande. Nackdelen är att detta begränsar resandet för den enskilde och kan ge upphov till onödiga konflikter med busschauffören om resan är under lågtrafik eller inte.

Koncentrationen av resande är som högst på morgonturerna, kl. 6-9, medan det är färre resande per avgång under eftermiddagar, kl. 14-18. I nuläget är det få äldre personer som reser innan kl. 9 varför problematik med trängsel inte bör uppstå med avgiftsfri kollektivtrafik för äldre.

Frågan om avgiftsfrihet ska tillämpas generellt eller enbart under lågtrafik är därmed enbart en nytto- och kostnadsfråga.

Effekter av avgiftsfritt

Den direkta effekten av avgiftsfri kollektivtrafik kommer främst för den enskilde invånaren som slipper betala för sina resor inom kommunen. Det kan också ge färre bilresor främst beroende från vilken ålder avgiftsfrihet kommer att gälla. Någon effekt av minskat resande med färdtjänst förväntas inte då den som på egen hand kan ta sig till och från busshållplatsen inte beviljas färdtjänst.

På längre sikt kan avgiftsfri kollektivtrafik ge positiva effekter för kommunen genom att äldre invånare har större möjligheter att resa och delta i sociala aktiviteter vilket kan fördröja behov av insatser från kommunen.

Avgiftsfri kollektivtrafik ger fler resor vilket ökar möjligheten att utveckla kollektivtrafiken.

Avgiftsfri kollektivtrafik är inget kommunen behöver tillhandahålla men kommer på sikt att ses som en kommunal angelägenhet om det införs vilket därför kommer att vara svårt att dra tillbaka.

Sammantagen bedömning

Ett införande av avgiftsfri kollektivtrafik behöver ske med viss ekonomisk försiktighet, dels mot bakgrund av kommunens nuvarande ekonomiska förutsättningar men också för framtida finansieringsbehov av kommunens lagstadgade skyldigheter.

Avgiftsfri kollektivtrafik föreslås därför inledningsvis införas från årsskiftet 2018/2019 för invånare som är 75 år och äldre. Att begränsa detta till lågtrafik är inte motiverat då skillnaden i kostnad blir relativt liten.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta

att från 1 januari 2019 införa avgiftsfri kollektivtrafik för resor inom Trelleborgs kommun för kommuninvånare som är 75 år och äldre, samt

att finansieringen beaktas i kommunstyrelsens förslag till budget för 2019-2021.